

Digitalizálták a British Library XIX. századi újsággyűjteményét

Nincs régiebb a tegnapi újságnál, szoktuk mondani. Más szemszögből viszont egy másik mondásnak is igaza van: az újság a történelem legelső piszkozata-vázlata. A hírtörténelem tetemes méretű korpuszának digitalizálása kimeríthetetlen forrásanyaghoz nyújt hozzáférést a professzionális kutatás és az egyszerű érdeklődés számára. A *British Library* a *Thomson Learning* utódvállalatának, a *Cengage Learning*nek a technikai háttérével, a brit informatikai bizottság (*Joint Information Systems Committee = JISC*) támogatásával közösen egy újságdigitalizálási projekt égisze alatt hozta létre a *19th Century British Library Newspapers* c. digitális archívumot. A gyűjteményben, amely 2007. október 22-én nyílt meg 1 millió weboldallal, a jelentősebb országos és regionális lapokat dolgozták fel. A szkennelés kiváló minőségű, a kereséskor az újságoldalak megjelenítése az eredeti méret 33%-ára van beállítva, amely ideális induló képet ad a használnak. *Mark Chillingworth*, az ismertetés szerzője szerint szembeűnő, mennyire más volt a XIX. század újságja, de érthető a „bőbeszédűség”, a leírások burjánzó aprólékossága, hiszen nem volt még rádió, mozi, televízió sem. Így például *Viktória királynő* útjairól rendkívül részletes beszámolókat lehet olvasni – az akkori újságíróknak ebbe a szinte egyetlen médiumba kellett sűríteni mindazt, ami ma a rádió, a tv, a bulvármagazin, vagy az internet fórumain olvasható.

A trafalgári győzelemtől a búr háborúig ívelő évszázad híryanagát feltáró weblap belépő oldalán az egyszerű keresés is a szokásosnál jóval gazdagabb keresési opciókat kínál: nyomban lehet például újság-cím, kulcsszó, megjelenési dátum szerint szűrni.

A Cengage cég keresőmotorja fantasztikusan erős, a legátfogóbb keresés is azonnal képernyőre íródik. A találati halmaz táblázatosan jelenik meg; a találatok mellett felbukkan annak az újságoldalnak kis körömképe, ahonnan a találat ered, a releváns rész pedig piros vonallal van körülkerítve. Ez is praktikus segítség, hiszen a tipikus újságoldal sok-sok apró hírrel van megtöltve. A körömkép mellett olvashatók az írásra vonatkozó részletek, a címfej, az újság címe, dátuma, példányadat, sőt szószámoló is van. Ha a cikk több oldalra terjed, akkor nem mulasztják el ezt jelezni. A szűrési opciók tágasak, a kereső kategorizálást is készít, és lebontja a cikkeket a kategóriák mentén – például reklám, művészeti írás, üzleti cikkek, hírek, társasági rovat. Van könyvjelző, le lehet tölteni a cikket pdf-ben. A nyomtatási opciók elégségesnek tűnnek, egyoldalas álló, féloldalas tájkép és negyed oldalas álló változat van – ennek segítségével a régi irdatlan nagy méretű újságoldalak részeiről lehet nyomtatást készíteni. Maximum 400%-os zúmolásra van lehetőség. Az újságarchívum megcélzott használói köre elsősorban az akadémiai kutatói szféra, az egyetemi diákság. A *British Library* épületeiben és helyiségeiben, valamint a brit felsőoktatás és továbbképzés intézményeiben ingyenes a hozzáférés – mások a *Gale*-nél kezdeményezett előfizetéssel használhatják az adatbázist.

További információ: <http://www.bl.uk/newspapers>

Information World Review, 241. sz. 2007. dec. p. 48–49./

(*Bánhegyi Zsolt*)